

Vihorlatské múzeum v Humennom

**Vyhodnotenie plánu práce a kultúrnych aktivít
rok 2012**

Humenné, január 2013
Spracovala: Dr. I. Strakošová

Mgr. Vasil Fedič
riaditeľ múzea

Vihorlatské múzeum v Humennom je regionálnym múzeom v zriaďovateľskej pôsobnosti Prešovského samosprávneho kraja. Zbernou oblasťou múzea sú okresy Humenné, Snina a Medzilaborce. V rámci špecializácie sa múzejným spôsobom venuje rímskej problematike na území Prešovského a Košického samosprávneho kraja. V súlade so svojim štatútom realizuje výskumnú, zbierkotvornú, dokumentačnú a prezentačnú činnosť. Spravuje zbierkové fondy archeológie, histórie (staršie a novšie dejiny), etnografie, umenia, rímskej histórie a kultúry, numizmatiky a prírodných vied. V roku 2012 pribudlo do zbierkového fondu múzea viac ako 4800 kusov zbierkových predmetov (hromadné prírastky archeologického a zoológického materiálu z realizovaných výskumov), ktoré sú evidované pod 36 prírastkovými číslami. V súčasnosti sa tak celkovo v zbierkach Vihorlatského múzea v Humennom nachádza viac ako 160 336 kusov zbierkových predmetov.

Výsledky činnosti sú prezentované prostredníctvom štyroch stálych expozícií (umelecko-historická, prírodovedná, sakrálna a expozícia ľudovej architektúry a bývania – skanzen) a galerijných a múzejných výstav.

V sledovanom období sme v súlade s múzejnou a galerijnou prezentáciou pripravili desať výstav. Z nich dve sme zapožičali a boli inštalované vo Vihorlatskej knižnici v Humennom (Motýle nášho regiónu) a Regionálnom osvetovom stredisku v Leviciach (Y. Dojc - Akty). Samotnej inštalácii predchádzala kvalitná príprava s dôrazom na multimediálnu prezentáciu a premyslenú propagáciu. Najviac širokú verejnosť zaujali Karpatská kraslica, Numizmatická výstava a výstava diel J. Kornucika.

Okrem prehliadok expozícií a výstav sme pre návštevníkov pripravili aj ďalšie kultúrno – výchovne podujatia. Spomenúť možno Karpatskú kraslicu, Deň otvorených dverí Prešovského samosprávneho kraja, EKO DNI, Medzinárodný výtvarný plenér INSITA 2012, Zemplínske Hámre v skanzene, Pamätne dni mesta, adventný koncert atď.. Celkovo k nám prišlo viac ako dvadsaťsedemtisíc návštevníkov.

O výsledkoch našej práce pravidelne informujeme v miestnych, regionálnych i celoslovenských médiách./ viac ako 80 výstupov./ Aj tohto roku sme vydali Múzejné noviny. O ich úrovni svedčí ta skutočnosť, že v celoslovenskej súťaži Médium roka sme získali tretie miesto. Z priestorov umelecko – historickej expozície bol v priamom prenose odvysielaný Slovenskou televíziou hodinový adventný koncert. Televízia Markiza predstavila naše múzeum v programe „Vo štvorici po Slovensku.“ Záver prezentácie kultúrnych pamiatok na Silvestra v STV patril nášmu skanzenu. Školy oslovujeme prostredníctvom webovej stránky múzea a e-mailovej pošty, osobných listov riaditeľom, propagačnými materiálmi, ale aj osobným pozvaním. Okrem iného sme im ponúkli aj netradičné vyučovacie hodiny zamerané na históriu mesta od praveku až po súčasnosť, tradície nášho ľudu, umenie, ale aj ochranu prírody regiónu a jej zaujímavosti.

Medzinárodná spolupráca pokračovala s partnerskými múzeami v Poľsku, Maďarsku, Česku a na Ukrajine.

Vihorlatské múzeum bolo úspešné aj v získavaní financií z rozličných projektových schém. Z grantovej schémy Ministerstva kultúry Slovenskej republiky sme celkovo získali 47, 244 €, ktoré boli určené na reštaurovanie izby uhorských kráľov v kaštieli, opravu striech v skanzene, na tlač propagačného materiálu k projektu Karpatská kraslica a kultúrne poukazy 2012 (múzeum dostalo limit 3 084 poukazov). Na konkrétne projekty prispeli finančne i Mesto Humenné a Nadácia SPP.

Činnosť múzea v roku 2012 zabezpečovalo 18 zamestnancov múzea, čo je vzhľadom na to, že v správe múzea sú dva dobové kaštiele, skanzen s rozsiahlym lesoparkom nový depozitár s rozľahlým areálom výrazne poddimenzovaný stav. (Organizačná štruktúra optimalizujúca činnosť múzea predpokladá stav 26 zamestnancov).

Prínosom je vyriešenie otázky depozitárnych priestorov múzea. Z nevyhovujúceho kaštiela v Kamenici nad Cirochou boli zbierky presťahované do novej budovy v Humennom, ktorú múzeum získalo ako výpožičku od Strednej priemyselnej školy chemickej a potravinárskej v Humennom. Múzeum tak dostalo možnosť vybudovať vhodný priestor na uloženie zbierok.

Veľmi kladne je potrebné hodnotiť množstvo práce, ktoré sme urobili svojpomocne pri údržbe a opravách v skanzene a exteriérov kaštieľa.

Vihorlatské múzeum v Humennom promptne reagovalo aj na neplánované úlohy. Treba konštatovať, že múzeum operatívne a kvalifikovane, ku spokojnosti odbornej i laickej verejnosti plnilo svoje funkcie vyplývajúce z jeho štatútu. Organizácia práce a aktivita pri zabezpečovaní finančných prostriedkov zo strany Vihorlatského múzea v Humennom spolu so starostlivosťou o túto kultúrnu inštitúciu zo strany zriaďovateľa je efektívna a spoločensky prospešná. Je vytvorený priestor pre plnenie plánu pracovných úloh a kultúrnych aktivít na rok 2013.

V jednotlivých oblastiach tak boli plnené úlohy nasledovne:

VEDECKO – VÝSKUMNÁ ČINNOSŤ

VČ 1/2012 V súčasnosti prebieha spracovanie a schvaľovanie projektovej dokumentácie druhej etapy rekonštrukcie kaštieľa pre potreby záchranného archeologického výskumu.

VČ 2/2012 Bol splnený hlavný cieľ spracovaného plánu plnenia výskumnej úlohy na rok 2013 – oboznámenie sa s problematikou a základné písomné zdokumentovanie prameňov, pričom pri plnení výskumnej úlohy ustotočnil Mgr. V. Fedič dve pracovné cesty do Bardejova a Bratislavy, kde sa stretol s hlavnými organizátormi stretnutí absolventov Štátneho ruského gymnázia v Humennom p. Banduričom a p. Petrovkom, spracoval prvotný zoznam významných absolventov, ktorých život a tvorba sú dokumentované.

VČ 3/2012 V rámci výskumu dejín obce Ulič Mgr. V. Fedič preštudoval kroniky Lesného závodu v Uliči a Lesopoľnohospodárskeho majetku v Uliči (dva zväzky) - nosných hospodárskych subjektov v obci, ktoré svojou činnosťou determinovali vývoj celej uličskej doliny. Bol uskutočnený výskum rozvoja športu, ku ktorému p. Bajcurová poskytla fotodokumentáciu. Analizovaný bol aj fotografický fond p. Feňa, dlhoročného riaditeľa ZŠ a fotografa a obstaraná možnosť získania vybratých fotografií do fondu múzea.

VČ 4/2012 Mgr. Fedič uskutočnil prieskum fondov k dejinám obce Habura v Štátnom okresnom archíve Humenné, na preštudovanie boli z Obecného úradu Habura prevzaté dva zväzky obecnej kroniky a dva zväzky školskej kroniky. Boli získané rozsiahle pamäti bývaleho notára v Habure (literárna pozostalosť) s cieľom ich historiografického vyťaženia.

VČ 5/2012 Mgr. Fedič v rámci výskumnej úlohy Prvá svetová vojna – Boje v Karpatoch zhromaždil literatúru a spracoval súpis prameňov k bojom počas prvej svetovej vojny v údolí Laborca (november 1914 – máj 1915).

VČ 6/2012 Mgr. J. Fundák spracoval prehľad o doteraz realizovaných nahrávkach svadobných piesní Rusínov v okrese Snina.

VČ 7/2012 Mgr. V. Fedič vykonal základný vedecký výskum vianočných zvykov v obciach Ulič, Ladamírov a Habura.

VČ 8/2012 Život a dielo Andreja Gaja – zhromaždila Mgr. I. Kopilová dostupný bibliografický materiál, katalógy a plagáty z autorských aj spoločných výstav. Bol spracovaný článok o živote a tvorbe autora do Múzejných novín 2012 a vykonané prípravné práce k usporiadaniu autorskej výstavy.

VČ 9/2012 V rámci výskumu života a tvorby akad. maliara Mikuláša Rogovského bol zhromaždený dostupný bibliografický materiál a katalógy z výstav.

VČ 10 a 11/2012 Ďalšie práce týkajúce sa výskumu histórie a súčasnosti rómskeho etnika na Východnom Slovensku neboli uskutočnené z dôvodu neobsadenia pracovnej pozície na oddelení rómskej kultúry.

VČ 12/2012 Na území európskeho významu 0205 – Hubková v katastrálnom území mesta Humenné uskutočnil Ing. V. Thomka výskum zameraný na faunu pavúkov vyskytujúcú sa na polohách Rybníky a Židovský cintorín. Výsledky výskumu boli spracované pre potreby múzea, ako aj Štátnej ochrany prírody a zozbieraný materiál bol zaradený do zbierok prírodovedného oddelenia múzea.

VČ 13/2012 Zoologický výskum vedený Ing. V. Thomkom v spolupráci s Chránenou krajinnou oblasťou Východné Karpaty bol vykonaný v katastrálnom území Medzilaboriec – poloha Kamjana a na území európskeho významu 0387 – Beskyd na lokalitách Osadné – Rydošová, Olšíňkov – nad družstvom, Ňagov – Pod hrbkami. Ďalšie zbery boli realizované na lokalitách Brestov – Perlová, Ohradzany – pod Laznou. Materiál získaný počas výskumu prostredníctvom formalínových zemných pascí je postupne zaradzovaný do fondu múzea.

Plnenie úloh múzea plánovaných na rok 2012

A/ Úsek spoločenských vied a regionálnych dejín

A 1/2012 Na základe zmluvy o dielo vykonalo múzeum zastúpené Dr. I. Strakošovou predstihový archeologický výskum v obci Belá nad Cirochou v rámci výstavby kanalizácie a dostavby ČOV. Archeologický výskum na základe rozhodnutí Krajského pamiatkového úradu v Prešove prebiehal na lokalitách Snina - Obnova kultúrnej pamiatky - kaštieľa Snina, na stavbe Kostol sv. Františka Xaverského v Prešove - Šalgovíku a na hrade Brekov - obnova hradu. Výsledky výskumov sú zaznamenávané v technickom a odbornom denníku a následne spracovávané v nálezových správach.

H 1/2012 Dr. I. Strakošová pokračuje v dokumentácii drobnej sakrálnej architektúry v zbernej oblasti múzea a v rámci vykonaných služobných ciest boli tak zdokumentované prístenné kríže, kaplnky a náhrobky na území 47 obcí regiónu.

H 2/2012 Pracovníci múzea pokračovali v komplexnej dokumentácii súčasného vývoja v zbernej oblasti múzea, t.j. kultúrne a spoločenské udalosti (napr. otvorenie výstav v MsKS a vo VOS, kladenie vencov pri príležitosti výročia ukončenia 2. svetovej vojny a oslobodenia mesta, podujatia kultúrneho leta, priebeh Pamätných dní mesta Humenné atď.). Získaný materiál bol uložený na dokumentačnom oddelení múzea.

H 3/2012 Fotodokumentácia rozloženia cintorínov z 1. svetovej vojny v našom regióne nebola dokončená z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti vodiča služobného motorového vozidla.

RO 1/2012 Úloha nebola splnená z dôvodu neobsadenia pracovnej pozície na oddelení rómskej kultúry.

G 1/2012 V sledovanom období pripravili pracovníci múzea podľa plánu nasledovné výstavy:

S. Bartová - Šperk (do 26. 1. 2012) – výber z tvorby mladej výtvarníčky z Humenného šarišskou galériou v Prešove.

Quarteto (do 26. 2. 2012) – tvorba štvorice ukrajinských umelcov - F. Erfana, B.Korža, E. Rad'ko-Korž a V. Sočku.

Karpatská kraslica 2012 (15. 3. – 13. 4. 2012) – jubilejný 20. ročník súťažnej prehliadky, ktorej sa zúčastnili autori zo Slovenska, Poľska, Maďarska, Ukrajiny a Čiech.

Jozef Kornucik - Dimenzie (19. 4. - 31. 5. 2012) - výstava pripravená v spolupráci s Tatranskou galériou v Poprade.

Numizmatici v Humennom (21. 4. - 30. 6. 2012) - prezentácia členov pobočky Slovenskej numizmatickej spoločnosti v Humennom.

Odev a šperk (20. 5. - 10. 7. 2012) prezentácia tvorby návrhárky Emílie Rudincovej.

Kuriozity (1. 6. - 30. 7. 2012) - výstava pripravená v spolupráci so Slovenským technickým múzeom v Košiciach.

Nežné umenie (5. 9. - 5. 10. 2012) – výstava diel Natálie Studenkovej z Ukrajiny, dnes žijúcej v Humennom a Emílie Ksenzsihovej z Prešova.

Humenné na dobových fotografiách (5. 9. - 5. 10. 2012) – a dobových pohľadniciach zo zbierky zberateľa M. Haľku z Humenného.

AMFO 2012 (19. 10. - 31. 12. 2012) – prehliadky tých najlepších z celoslovenskej súťaže amatérskych fotografov.

Yuri Dojc – Akty (11. 5. - 31. 5. 2012) – výstava zapožičaná Regionálnemu osvetovému stredisku v Leviciach a vystavovaná v Galérii Jozefa Nécseyho v Leviciach.

Motýle nášho regiónu (4. 6. - 29. 6. 2012) - výstava pripravená v spolupráci s Vihorlatskou knižnicou v Humennom.

Uvedené výstavy pripravili pracovníci múzea (I. Kopilová, J. Fundák, M. Pasternák, V. Zágorka, I. Gubík) svojpomocne, zabezpečili ich propagáciu v médiách, prostredníctvom pútačov i internetu. Dokumentácia je uložená v archíve múzea. Návštevnosť jednotlivých výstav je uvedená v závere tohto vyhodnotenia.

G 2/2012 Úloha nesplnená z dôvodu realizácie iných úloh.

G 3/2021 V dňoch 15. až 20. júla 2012 pripravilo Vihorlatské múzeum (Mgr. V. Fedič, Mgr. J. Fundák, Mgr. I. Kopilová) v spolupráci s Vihorlatským osvetovým strediskom v priestoroch expozície ľudovej architektúry a bývania VIII. ročník medzinárodného plenéru insitného umenia INSITA 2012. Zúčastnili sa ho umelci zo Slovenska, Ukrajiny, Maďarska a Srbskej Kovačice. Diela ktoré vytvorili počas pobytu v Humennom, obohatili zbierky múzea.

B/ Úsek prírodných vied

PVG 1/2012 V dňoch 19. – 21. júna 2012 usporiadalo múzeum pre žiakov a študentov základných a stredných škôl druhé EKO dni, garantom ktorých bol Ing. V. Thomka. Obsahom podujatia boli besedy o ochrane životného prostredia s dôrazom na problematiku globálneho otepľovania a projekcia krátkych filmov venovaná ochrane prírody. Odbornú spoluprácu pri realizácii projektu poskytla Správa Chránenej krajinej oblasti Východné Karpaty v Medzilaborciach (Ing. Anna Macková) a Správa NP Poloniny so sídlom v Stakčíne (Ing. Miroslav Bural'). Podujatia sa zúčastnilo 152 žiakov a učiteľov z Humenného a okolia.

PV 2/2012 V expozícii ľudovej architektúry a bývania bola zeleni venovaná sústavná starostlivosť (prierez stromov a kríkov, výstadbá novej zelene, revitalizácia predzáhradiek, výrub stromov v lesoparku atď.) v priebehu celého roka.

AKVIZIČNÁ ČINNOSŤ

AČ 1/2012 V sledovanom období sme prírastky do zbierkového fondu múzea získali výhradne zberom alebo vlastným výskumom. Do umeleckej zbierky pribudlo 11 diel vytvorených počas trvania plenéru INSITA 2012. Národopisnú zbierku doplnili 4 ks. Historické zbierky doplnili dobové pohľadnice, numizmatické zbierky obohatili mince a bankovky ako aj pamätné tlače a razby z posledných rokov, archeologickú zbierku materiál získaný z troch uskutočnených výskumov (Snina, Šalgvík a Brekov). Spolu predstavuje prírastok zbierkového fondu 36 prírastkových čísel, t.j. viac ako 4 800 ks predmetov.

AČ 2/2012 Budovanie odbornej knižnice, archívu, fotoarchívu, fonotéky a zbierky audiovozuálnych záznamov múzea pokračuje v rámci možností organizácie a podľa harmonogramu jednotlivých podujatí.

AČ 3/2012 Komisia pre tvorbu zbierok pri Vihorlatskom múzeu v Humennom zasadala v sledovanom období dvakrát 24. 7. a 28. 12. 2012.

SPRÁVA, EVIDENCIA, OCHRANA ZBIERKOVÉHO FONDU

EO 1/2012 V druhostupňovej evidencii boli spracované prírastky za rok 2011 vo fondoch novších dejín, národopisu, umenia a prírodných vied. Spolu to bolo 139 prírastkových čísel = 1286 kusov. Okrem toho boli spracované zbery pavúkov za rok 2007 (2639 ks), fotodokumentácia prírastkov geologickej zbierky (134 ks). Spracovaná bola chýbajúca druhostupňová evidencia obrazovej zbierky (86 ks).

EO 2/2012 Pokračujeme v spracovaní zbierkového fondu v systéme ESEZ 4G. Prioritne sú spracovávané zbierky určené na digitalizáciu v projekte Digitálne múzeum. Pre potreby tohto projektu sme pre Úrad PSK (riešiteľ projektu) spracovali zoznam predmetov na digitalizáciu. Doteraz bolo Dr. I. Strakošovou spracovaných 2327 záznamov (vrátane prírastkov za rok 2011).

EO 3/2012 Dokumentačný materiál za rok 2011 bol Mgr. I. Kopilovou vyselektovaný a uložený na dokumentačnom oddelení.

EO 4/2012 V náväznosti na sťahovanie depozitára do nových priestorov v Humennom boli Mgr. J. Fundákom spracované podklady pre doplnenie zápisov chýbajúcej druhostupňovej evidencie národopisnej zbierky.

EO 5/2012 V depozitári Kamenica bola vykonaná inventarizácia a selekcia zbierkových predmetov, spracovaný bol zoznam predmetov na vyradenie. Zbierky boli zabalené a presťahované do nových depozitárnych priestorov v Humennom, kde sú kustkódmi zbierkových fondov postupne vybaľované, ošetrované a uložené. Veľkorozmerné predmety národopisnej zbierky boli uložené v hospodárskych častiach objektov expozície ľudovej architektúry a bývania.

KULTÚRNO-VÝCHOVNÁ, METODICKÁ, PROPAGAČNÁ ČINNOSŤ

KV 1/2012 V rámci konania jednotlivých výstav sú priebežne spracované informácie pre lektorov. Návštevnosť za sledované obdobie je zrekapitulovaná v tabuľke, ktorá je súčasťou tohto vyhodnotenia.

KV 2/2012 Široká verejnosť je pravidelne informovaná o činnosti múzea prostredníctvom regionálnych i celoslovenských médií (Humenská televízia, TV Zemplín, Rádio Regína, TV Markíza, noviny Pod Vihorlatom, Podvihorlatské noviny, Humenský korzár). Webovú stránku múzea pravidelne aktualizujeme a doplňujeme. V tomto roku sa v expozíciách múzea uskutočnilo natáčanie hraného dokumentu o Michalovi Baluďanskom (1769 Vyšná Olšava – 1847 Sankt Peterburg) – pedagógovi, právnikovi, štátnikovi, zakladateľovi a prvom rektorovi Sankt-Peterburskej univerzity. V lete k nám zavítali protagonisti dokumentárneho cestopisu Vo štvorici po Slovensku. Priestory múzea hostili 10. decembra protagonistov (Marián Čekovský, Katarína Knechtová, Ján Ďurovčík) jedného z koncertov vysielaných Slovenským rozhlasom a televíziou v rámci projektu Advent 2012.

Múzeum poskytlo materiál pre natáčanie dokumentu Jozef a jeho bratia, ktorý bol nakrútený v spolupráci Združenia inteligencie Rusínov Slovenska (ZIRS) a Ústavom pamäti národa (ÚPN) a odкрýva menej známu stránku česko-slovenskej histórie, povojnové presídlenie rusínskeho obyvateľstva do Sovietskeho zväzu.

Mgr. Vasil Fedič poskytol rozhovor pre Magazín Prešovského samosprávneho kraja, v ktorom priblížil profil múzea, jeho expozície a zámery do budúcnosti. Spolupracoval pri realizácii dokumentu z cyklu (Ne)celebrity venovanom Ing. M. Jacečkovi, v týždeníku Pod Vihorlatom uverejnil články Pripomíname šesťdesiatepiate výročie optácie a presídlenia na Ukrajinu a Múzejné noviny získali ocenenie v celoslovenskej súťaži. Pre slovenský rozhlas poskytol rozhovor, v ktorom hodnotil činnosť múzea a zámery na ďalšie obdobie.

PhDr. Ivana Strakošová v týždenníku Pod Vihorlatom publikovala príspevky Vo Vihorlatskom múzeu vystavujú takmer tisíc kraslíc (Ocenenia za rozvíjanie tradícií); Diela Jozefa Kornucika vo Vihorlatskom múzeu v Humennom; Vihorlatské múzeum pripravilo program na nedeľné odpoľudnie; Vo Vihorlatskom múzeu reštaurátorské práce pokračujú (Klenot kaštieľa v novom šate); Čo odkryl archeologický výskum na hrade Brekov; Podieľala sa na príprave programu HnTv o šľachtických rodoch vlastniacich Humenné. Pre štvrťročník pobočky Slovenskej numizmatickej spoločnosti spracovala článok o právnych predpisoch v oblasti ochrany pamiatok.

Mgr. Jozef Fundák informoval v týždenníku Pod Vihorlatom o návšteve štábu televíznej relácie „Vo štvorici po Slovensku“, ktorý 11. júla dorazil do Humenného a o podujatí Zemplínske Hámre v skanzene (rovnako aj v týždenníku Podvihorlatské noviny).

Mgr. Ivana Kopilová uverejnila informáciu o výstave Humenné na dobových fotografiách a pohľadniciach a v týždenníku Podvihorlatské noviny príspevok o výstave kuriozít Medzi kuriozitami ohrievače čižiem, či prstové baterky.

Ing. Vladimír Thomka pripravil pre zborník príspevkov s názvom Fauna pavúkov v juhozápadnej časti Ondavskej vrchoviny a Správa o výsledkoch výskumu pavúkov v rokoch 1996 – 2005 a 2007 – 2008.

Okrem príspevkov pracovníkov múzea uverejnila miestna, regionálna a celoslovenská tlač a RTV Slovenska ďalších 85 článkov, postrehov a informácií o dianí v múzeu.

KV 3/2012 Prostredníctvom e-mailov, miestnych a regionálnych denníkov a televízií pravidelne informujeme základné a stredné školy v regióne (Humenné, Snina, Medzilaborce, Vranov, Strážske, Michalovce, Svidník, Stropkov) o aktuálnych výstavách a podujatiach. Poskytujeme odbornú a metodickú pomoc záujemcom v oblasti histórie, numizmatiky, prírodných vied (konzultácie pre žiačku a učiteľku zo ZŠ Dargovských hrdinov pred celoslovenskou geologickou súťažou). Pre záujemcov sme pripravili vyučovacie hodiny na tému Veľkonočné tradície a zdobenie kraslíc, Archeologické pamiatky regiónu - pravek, Šľachtické rody a kaštieľ v Humennom, Aladár Andrássy a Humenné. So žiakmi ZŠ Kudlovska v Humennom spolupracovala PhDr. I. Strakošová na projekte Zaostri na školu.

Ing. V. Thomka ako oponent posúdil bakalársku prácu poslucháča Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Metodickú pomoc sme poskytli (Mgr. V. Fedič) pri príprave diplomových prác Akvizícia domáceho cestovného ruchu klientov so zdravotným postihnutím (J. Karaffová), Múzeum ako produkt, art marketing (D. Horná). Rozvoj cestovného ruchu v Humennom a okolí (L. Jodge); metodickú pomoc sme ďalej poskytli (Dr. I. Strakošová) pri spracovaní prác na tému geologický materiál archeologických nálezov (Univerzita Brno), pravek regiónu (FiF PU Prešov, historické texty v interiery kaštieľa v Humennom (FiF UK Bratislava), historický nábytok – dejiny (Univerzita Trnava).

KV 4/2012 Previerka stavu písania obecných kroník v našom regióne nebola dokončená z dôvodu dlhodobej práce neschopnosti vodiča služobného motorového vozidla.

KV 5/2012 Bola spracovaná prípravná dokumentácia a v teréne vyznačená trasa a zaujímavosti náučného chodníka Handrich v priestore lesoparku – skanzen Humenné. Spracovali sme projekt a predložili ho nadácii Orange – Šanca pre váš región. Projekt však nebol schválený.

KV 5/2012 Spolu s úsekom obchodu, sekciou služieb návštevníkom Železničnej spoločnosti Slovensko bola pripravená a podpísaná zmluva na realizáciu programu Návšteva múzea vlakom. Návštevníkom sme poskytli zľavnené vstupné, lektorské služby a propagačný materiál.

EDIČNÁ ČINNOSŤ

EČ 1/2012 Riaditeľ múzea Mgr. V. Fedič spracoval návrh, redakčne a graficky ho upravil do tlače s príspevkami pracovníkov múzea pre Múzejné noviny 2012, ktoré vyšli vo farebnej verzii a v náklade 600 ks. **Múzejné noviny** Vihorlatského múzea v Humennom **získali tretie miesto** v prestížnej celoslovenskej súťaži "**Podnikové médium roka**" v kategórii printové média príspevkových a rozpočtových organizácii verejnej správy. Vyhodnotenie súťaže sa konalo koncom mája počas slávnostného gala večera v kúpeľnom meste Brusno. V poradí deviaty ročník súťaže organizovalo Občianske združenie Klub podnikových médií. V tomto ročníku súťažilo v deviatich kategóriách stopäťdesiat médií. Päťčlenná odborná porota z oblasti online médií, printových médií, marketingu a public relations hodnotila v rámci jednotlivých kategórií obsah, grafickú úpravu, jazykovú a typografickú úroveň, celkový dizajn, využitie a kreativnosť.

EČ 2/2012 Pre sprievodcu po expozíciách múzea bol urobený výber fotografií (Mgr. V. Fedič, P. Farkaš), pripravené textové podklady vrátane prekladu do anglického jazyka a spracovaný návrh zrkadla. Rozsah sprievodcu tvorí 20 strán, formát 10 x 21 cm.

EČ 3/2012 Múzeum získalo dotáciu z grantu Ministerstva kultúry SR vo výške 800 €. Spracovali sme (Mgr. V. Fedič, Mgr. J. Fundák) návrh na sadu pohľadníc (štyri verzie) a katalóg pri príležitosti 20. ročníka medzinárodnej súťažnej prehliadky Karpatská kraslica. Tlač pohľadníc (1000 ks) a katalógu (650 ks) bola realizovaná v septembri 2012.

EČ 4/2012 Mgr. V. Fedič uskutočnil základný výskum vianočných zvykov v obciach Ulič, Ladamírov a Habura. Ďalšie práce na úlohe nemohli pokračovať z dôvodu realizácie neodkladných prác pri oprave objektov v expozícii ľudovej architektúry a bývania.

KULTÚRNE AKTIVITY MÚZEA

A/ Plánované podujatia:

1/2012 V čase od 15. 3. do 13. 4. 2012 sa v priestoroch múzea uskutočnil 20. ročník medzinárodnej súťažnej prehliadky Karpatská kraslica 2012. Prehliadky sa zúčastnilo 55 autorov a autoriek zo Slovenska, ktorí sa prezentovali rôznorodou technikou zdobenia (batika, madeira, voskovanie, maľovanie farbami, patchwork atď.). Väčšina z nich pochádzala z Horného Zemplína. Súčasťou výstavy bolo aj 14 kolekcií kraslíc z Maďarska, Poľska, Ukrajiny, Českej republiky. Spolu bolo vystavených viac ako 900 kraslíc. Porota ocenila bez poradia päť najkrajších kolekcií, ktorých autori získali vecné ceny. Na vernisáži výstavy predvádzali svoje umenie autorky zo Slovenska a Poľska. Pre školy sme organizovali vyučovacie hodiny spojené s ukázkami zdobenia kraslíc. Výstavu si prezrelo 1840 návštevníkov.

2/2012 Hoci múzeum pripravilo podmienky na prezentáciu rómskeho divadelného súboru, predstavenie divadla Čavoro zo Sniny sa neuskutočnilo.

3/2012 Medzinárodný deň múzeí 2012 sme v tomto roku oslávili spolu s návštevníkmi 20. mája. Okrem stálych expozícií (umelecko-historická, sakrálna a prírodovedná) si návštevníci mohli v priestoroch kaštieľa prezrieť výstavy Odev a šperk Emílie Rudincovej, Dimenzie Jozefa Kornucika a výstavu členov humenskej pobočky Slovenskej numizmatickej spoločnosti. V skanzene sa na úvod podujatia konala svätá liturgia pravoslávnej cirkvi v drevenom kostolíku, svoje umenie predvádzali majstri remeselníci, návštevníci si mohli zajazdiť na koňoch. Kultúrny program zaobstarala spevácka skupina RUSINIJA z Humenného a folklórny súbor ŠIŇAVA zo Sniny. V závere podujatia vystúpila na nádvorí kaštieľa skupina historického šermu VIKOMT zo Sniny. Návštevnosť podujatia 1562 ľudí.

4/2012 Medzinárodného rezbárskeho plenéru INSITA 2012, ktorého VIII. ročník sa konal v dňoch 15. až 20. júla 2012 sa zúčastnilo 11 autorov z Maďarska, Ukrajiny, Srbska a Slovenska. Autori vytvorili diela (drevené a kamennú plastiky, olejomalby na plátne a podmalbu na skle), ktoré obohatili zbierky múzea. Návštevnosť podujatia 342 ľudí.

5/2012 Napriek tradičnej pripravenosti múzea na danú poľovnícku akciu sa ďalší ročník Dní sv. Huberta na Zemplíne neuskutočnil a to v dôsledku nezájmu zo strany poľovných združení pôsobiacich v regióne.

6/2012 Nielen pre obyvateľov Zemplínskych Hámrov sme pripravil a realizovali v skanzene podujatie pod názvom Zemplínske Hámre v skanzene (19. augusta 2012). V kultúrnom programe vystúpila mužská spevácka skupina PAJTAŠE, folklórny súbor Šiňava a žiaci ZŠ zo Zemplínskych Hámier a folklórna skupina Hamorčanka. Svoje umenie predvádzali hrnčiari (p. Halamka a p. Horňák) a metlár L. Kislík. Podujatie sa uskutočnilo s finančnou podporou Nadácie SPP (dotácia vo výške 850 €). Pri tejto príležitosti pracovníci múzea svojpomocne opravili obytno-hospodársky dom zo Zemplínskych Hámrov (oprava vonkajších a vnútorných omietok, vymaľovanie, čistenie a náter strechy, oprava podláh, čistenie a náter podhládov, okien a dverí, vyčistenie hospodárskej časti a reinštalácia zbierok tam umiestnených) a reinštalovali časť venovanú hrnčiarstvu. Podujatie navštívilo 243 ľudí.

7/2012 Pobočka Slovenskej numizmatickej spoločnosti v Humennom a Vihorlatské múzeum spoločne pripravili v priestoroch kaštieľa slávnostné stretnutie pri príležitosti podpísania dohôd o spolupráci medzi pobočkou Slovenskej numizmatickej spoločnosti v Humennom a Poľskou numizmatickou spoločnosťou – pobočkou v Sanoku (zastúpenou predsedom Bogdanom Struszom) a Mincovňou v Kremnici, ktorú zastupoval p. M. Setnický. Podujatia sa zúčastnil aj predseda Slovenskej numizmatickej spoločnosti pri SAV p. Zbyšek Šustek. Súčasťou podujatia bolo aj otvorenie výstavy zo zbierok múzea a členov pobočky inštalovaná v priestoroch historickej knižnice. Podujatia sa zúčastnilo 63 hostí a samotnú výstavu, ktorá trvala do 30. júna 2012 videlo 2217 návštevníkov múzea.

8/2012 V spolupráci a Národným osvetovým centrom Bratislava a Vihorlatským osvetovým strediskom sa v priestoroch galérie predstavili tí najlepší z tvorcov, ktorí sa zúčastnili 40. ročníka celoslovenskej súťaže neprofesionálnych fotografův AMFO 2012. Vernisáž výstavy, odborný seminár pre autorov a vyhodnotenie podujatia sa uskutočnili 19. novembra 2012. Výstavu, ktorá trvala do 31. decembra 2012 si prezrelo 410 návštevníkov.

9/2012 Vihorlatské múzeum v Humennom bolo oslovené produkčnou spoločnosťou s ponukou realizovať v našich priestoroch jeden z dvadsiatich koncertov pripravovaných v rámci projektu Slovenského rozhlasu a televízie pod názvom ADVENT 2012. Projekt propagoval vybrané kultúrne pamiatky Slovenska a výťažok z podujatia bol venovaný na charitatívne účely. Koncert z Humenného vysielala v priamom prenose RTVS 10. decembra 2012. Hostiteľom bol rodák z Humenného Marián Čekovský a jeho hosťami Katarína Knechtová a Ján Ďurovčík. Výťažok putoval na konto občianskeho združenia Nota Bene.

10/2012 V rámci osláv Pamätných dní mesta sa v expozícii ľudovej architektúry a bývania konalo 9. septembra 2012 Folklórne popoludnie v skanzene, v ktorom vystúpili spevácke a folklórne skupiny a súbory z nášho regiónu. Vystúpenia si pozrelo 190 divákov.

11/2012 Splnenie spoločného projektu Karpatský jarmok bolo vzhľadom na jeho náročnosť presunuté na rok 2013.

A/ Ďalšie podujatia:

V priestoroch historickej knižnice sa stretli 16. mája 2012 v rámci podujatia **Noc literatúry 2012** (pripravenej v spolupráci s Vihorlatskou knižnicou v Humennom) priaznivci európskej literatúry na spoločnom čítaní ukážok zo súčasnej tvorby. Hosťami podujatia boli Zuzana Švecová (Humenská televízia), Peter Navrátil (Slovenský rozhlas a televízia), Viktória Doričová (TV Markíza) a Jana Veľasová (TV JOJ). Podujatie spestrili vystúpenia žiakov Základnej umeleckej školy v Humennom a prehliadka historických interiérov kaštieľa - Na čítaní sa zúčastnilo 53 záujemcov.

V spolupráci so Správou Chránenej krajinskej oblasti Východné Karpaty a Vihorlatskou knižnicou v Humennom sme pripravili a poskytli zbierky na **výstavu Motýle nášho regiónu**, ktorá sa konala 4. až 29. júna 2012 v priestoroch Vihorlatskej knižnice. Výstavu navštívilo 201 žiakov základných škôl v Humennom.

Dňa 12. júna 2012 sa v koncertnej sále kaštieľa v Humennom uskutočnilo **pracovné stretnutie** organizované Úradom Prešovského samosprávneho kraja pre záujemcov o podávanie projektov Prioritná os III: Podpora miestnych iniciatív v rámci Cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika v rokoch 2007 – 2013.

V knižnici kaštieľa sa 24. mája 2012 uskutočnil **Chirurgický seminár** prednostov a primárov Prešovského a Košického kraja, ktorého účastníci si po skončení pracovného rokovania prezreli expozície múzea.

V rámci osláv **Pamätných dní mesta Humenné** pri príležitosti 695. výročia prvej písomnej zmienky o meste Humenné sa v dňoch 6. až 9. septembra 2012 v priestoroch kaštieľa v Humennom konalo niekoľko podujatí. Otvorili sme výstavy (Humenné na dobových pohľadniciach a nežné umenie), v našich priestoroch sa konalo slávnostné stretnutie hostí podujatia a banket spojený s prehliadkou umelecko-historickej expozície a výstav. V kaštieli a priľahlom parku sa odohrávali vystúpenia historických divadelných spoločností a skupín historického šermu.

Kaštieľ v Humennom si pre svoje výročné stretnutie konané 28. septembra 2012 vybrali aj členovia **Heraldického spolku na Slovensku**. Okrem slávnostnej schôdze si jeho účastníci (48 členov s doprovodom) prezreli aj muzeálne expozície a výstavy.

Deň Prešovského samosprávneho kraja sa konal 24. októbra 2012 a návštevníci (456 ľudí) si v tento deň prezreli expozície a výstavy múzea bezplatne.

Ďalším z podujatí bolo stretnutie záujemcov o históriu v rámci projektu **Po stopách rodiny Andrassyovcov** – tentokrát venované Aladárovi Andrassyemu, na ktorom odzneli 5. októbra 2012 tri prednášky. Podujatie bolo pripravené v spolupráci s evanjelickými cirkevnými zbormi v Humennom a zúčastnilo sa ho 78 poslucháčov.

KONTROLA A RIADENIE

RE 1/2012 Riaditeľ múzea Mgr. V. Fedič vypracoval organizačnú štruktúru múzea s ohľadom na aktuálny stav a efektívne plnenie potrieb múzea. Vedením odborných pracovníkov bola poverená Dr. I. Strakošová, ekonomický úsek a technicko-hospodárskych pracovníkov vedie p. M. Vasková a za plnenie úloh v skanzene zodpovedá Mgr. J. Fundák.

V úvode roku boli spracované vyhodnotenia činnosti múzea, výročná správa za rok 2011 a výkazy (o múzeu, knižnici, ochrane pamiatkového fondu) a plán práce na rok 2012. Na jeho základe je pravidelne mesačne vyhodnocovaná činnosť jednotlivých pracovníkov múzea. Spracovali sme vyhodnotenie plnenia plánu práce a kultúrnych aktivít za 1. polrok 2012. Okrem toho štvrťročne predkladáme i údaje do šablóny PR na roky 2011 – 2013 na Úrad PSK a spracovali sme aj návrh na roky 2014 – 2015.

RE 2/2012 Spracované boli podklady potrebné pre vypracovanie cenových ponúk na poistenie majetku. Zmluva bola v závere konania podpísaná prostredníctvom firmy JUST Prešov podpísaná s poisťovňou Allianz.

V priebehu roka boli podľa potreby uskutočnené revízie elektrickej a požiarnej zabezpečovacej signalizácie, revízia funkčnosti komína krbu vo vestibule kaštieľa, revízia hasiacich prístrojov, hromozvodov a elektrických zariadení.

V závere roka (október až december 2012) boli pracovníci múzea plne zamestnaní presťahovaním depozitáru múzea z kaštieľa v Kamenici nad Circhou do novej budovy v Humennom. V rámci týchto prác bolo potrebné jednotlivé predmety (zbierkové fondy) zabaliť a uložiť do krabíc. Postupne tak bolo možné rozoberať kovové police a po prevoze ich opäť poskladať v nových depozitárnych priestoroch. Následne boli prevezené malé zbierkové predmety v krabiciach a neskôr aj veľké sólo kusy. Zároveň prebiehala aj inventarizácia jednotlivých fondov. Po prevoze zbierok nasledovala selekcia drobného hmotného majetku, likvidácia neupotrebitelného zariadenia a prevoz zvyšku majetku a materiálu do Humenného. Po ukončení prác bol priestor kaštieľa kompletne vyčistený.

V priestoroch nového depozitára bola zároveň nainštalovaná elektrická zabezpečovacia signalizácia, nové zámky, prevedená oprava a výmena termostatických ventilov z dôvodu úspory finančných prostriedkov. Okrem pracovníkov múzea sa na uvedených prácach podieľali zamestnanci firiem, ktoré boli vybrané na základe predložených cenových ponúk.

RE 3/2012 Stav vymáhania pohľadávok je sledovaný priebežne pracovníčkou múzea p. M. Geletkovou a prostredníctvom právneho zástupcu sú vzniknuté problémy riešené aktívne.

RE 4/2012 V kontrolnej činnosti sa riaditeľ múzea riadi pokynmi a nariadeniami zriaďovateľa – Prešovského samosprávneho kraja, Muzeologického kabinetu SNM v Bratislave a všeobecne zaväzujúcimi právnymi normami a nariadeniami.

RE 5/2012 Spracované boli projekty do grantovej schémy MK SR, ktoré podporilo projekt reštaurovania nástenných malieb v izbe uhorských kráľov (II. etapa) sumou 6 300 €, projekt na opravu striech v skanzene – mlyn z Vyšnej Jablonky a kostolík z Novej Sedlice (III. etapa) sumou 37 060 €, projekt Karpatská kraslica sumou 800 € a projekt Kultúrne poukazy limitovaným množstvom stanoveným MK SR, ktoré sme mohli prevziať v hodnote 3084 €. Z troch žiadostí na dotáciu z rozpočtu mesta boli podporené všetky (Karpatská kraslica, Medzinárodný deň múzeí a Humenné na dobových pohľadniciach) sumou 500 €. Nadácia SPP podporila náš projekt Zemplínske Hámre v skanzene sumou 800 €. Všetky dotácie boli v predpísaných termínoch riadne vyúčtované.

RE 6/2012 Konzultovali sme s projektantkou počas spracovania projektovej dokumentácie druhej etapy rekonštrukcie kaštieľa v Humennom. Táto bola predložená na schálenie Krajskému pamiatkovému úradu v Prešove. Ten dal však námietky a dokumentácia bola vrátená na prepracovanie.

REŠTAUROVANIE, OBNOVA, ÚDRŽBA

1. Na základe požiadaviek odborne pokračujeme v drobných opravách zbierkových predmetov. Pokračuje zároveň kvalifikované reštaurovanie predmetov z obrazovej zbierky múzea, ktoré nie sú hnutelnými kultúrnymi pamiatkami. Za sledované obdobie bolo reštaurovaných a ošetrených 25 zbierkových predmetov, z toho komplexne reštaurovaných bolo päť z nich.

2. V tomto roku prebiehala vďaka finančným prostriedkom, ktoré múzeum získalo prostredníctvom žiadostí o dotáciu (viď. RE 5/2012) druhá etapa reštaurovania nástenných malieb v izbe uhorských kráľov (sňatie, zabalenie a uloženie malieb na plátne, odstránenie nesúdržných vrstiev starej omietky a nanosenie novej, reštaurovanie krbu), ktorú realizoval akad. maliar Ľubomír Čáp. V skanzene sme realizovali opravu strechy na objekte č. 5 – mlyn z Vyšnej Jablonky firmou Bromastav s.r.o. z Rychvaldu v Českej republike a dodávku materiálu na opravu strechy kostolíka z Novej Sedlice. Dodávateľia prác boli vybraní v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní prostredníctvom verejnej súťaže.

3. V expozícii ľudovej architektúry a bývania boli pracovníkmi múzea a pracovníkmi dobrovoľnej služby vykonané nasledovné opravy:

- oprava vonkajších a vnútorných omietok na objektoch č. 12, 10, 4
- výmalba vnútorných a vonkajších stien objektov č. 12, 10, 8, 7 a 4
- oprava mlynskeho náhonu
- čistenie a náter strechy na objekte č. 12
- úprava betónového kruhu
- oprava kamenných podstienok objektov č. 2, 3, 7, 10, 11, 12
- náter studne
- výrub a štiepkovanie stromov v lesoparku
- pomocné práce pri oprave strechy objektu č. 5
- oprava chodníkov
- úprava ohrady pre hospodárske zvieratá
- čistenie objektov a upratovanie areálu.

INÉ PRÁCE

K jednotlivým výstavám a podujatiam boli p. Gubíkom navrhnuté a realizované pútače.

Priestory múzea boli bez ujmy poskytnuté verejnosti na realizáciu rôznych spoločenských podujatí, súčasťou ktorých bola aj prehliadka expozícií a výstav múzea.

Spracované boli záznamy a všetky náležitosti súvisiace s inventarizáciou majetku a zbierok múzea za rok 2011.

Sídlo múzea je pravidelne sprístupňované mimo prevádzkových hodín pre potreby MsÚ v Humennom (svadby, prijatia) a ďalších záujemcov (MsKS, ZUŠ, SÚŠ Múza – koncerty) atď..

V náväznosti na oslavy Pamätných dní mesta Humenné pracovníci múzea a pracovníci dobrovoľnej služby opravili malý balkón na východnom nároží kaštieľa, priestoru pod balkónom a príľahlú východnú a južnú stenu (vysprávka omietok, doplnenie chýbajúcich ozdobných častí na balkóne, vymaľovanie fasády).

Opakovane sme svojpomocne upratovali a pripravovali priestory múzea na novú sezónu, na pripravované podujatia .

V Humennom 10. 1. 2013

Spracovala: Dr. I. Strakošová

NÁVŠTEVNOSŤ ZA ROK 2012

	Dosp.	Deti	Hrom. dosp.	Hrom. deti	Cudz. dosp.	Cudz. deti	Deti do 6.r.	Nepl.	Spolu
Umelecko-historická exp.	1381	972	-	2124	123	832	412	576	6420
ELAAaB	1768	957	223	1922	452	670	806	512	7310
Sakrálna expozícia	313	211		291	-	60	114	9	998
Prírodovedná expozícia	639	438	-	1362	-	168	321	378	3306
S. Bartová – Šperk 1.1. 26.1.2012	3	-	-	50	-	-	-	-	53
Quarteto – Fernc, Korž, Korž-Raďko, Sočka 1.1.- 26.2.2012	5	-	-	180	-	-	-	-	185
Karpatská kraslica 2012 15.3. - 13.4. 2012	329	115	-	1172	-	32	101	91	1840
J. Kornucik Dimenzie 19.4.-31.5.2012	398	215	-	34	-	-	114	86	847
Numizmatici v Humennom 21.4.-30.6.2012	493	364	-	895	30	101	230	104	2217
Odev a šperk - Emília Rudincová 20.5. - 30.6.2012	317	208	-	135	-	-	114	25	799
Kuriozity 1. 6. -30. 7. 2012	160	85	-	109	-	-	31	9	394
Humenné na dobových pohľadniciach 5. 9. - 5. 10. 2012	38	68	-	346	-	-	13	133	598
Nežné umenie (E.Ksenszighová + N. Studenková)	38	68	-	346	-	-	13	133	598
AMFO 2012 19. 10. - 31. 12. 2012	48	17	-	192	-	-	14	169	410
Motýle nášho regiónu 4.6. - 29. 6. 2012 VK Humenné	-	-	-	-	-	-	-	201	201
Y. Dojc – Akty 11.5. - 31. 5. 2012 Levice	-	-	-	-	-	-	-	896	896
SPOLU	5900	3718	223	9158	605	1863	2283	3322	27072

